

Sygn. akt I CNP 3/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie ze skargi M. K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 4 kwietnia 2019 r., sygn. akt I C [...] wydanego w sprawie

z powództwa M. K.

przeciwko A. K.

o ochronę dóbr osobistych

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 kwietnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Powód M. K. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 4 kwietnia 2018 r., w sprawie o sygn. akt I C [...], który to zaskarżył w części, to jest w zakresie jego pkt.: II oraz III.

Przedmiotem badania w postępowaniu zainicjowanym wskazanym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia jest niezgodność z prawem prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Ocena zasadności skargi dokonywana jest przez Sąd Najwyższy przy zastosowaniu autonomicznego pojęcia bezprawności, zgodnie z którym orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. jest orzeczenie bezspornie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco

błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17 i z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35). Zgodnie zatem z art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Należy także wskazać, że ze względu na nadzwyczajny charakter skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz jej funkcję, wszystkie wymagania wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. (wymagania konstrukcyjne) powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie (odrębnie) od innych, w związku z czym skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu a limine na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. Stosownie do art. 424⁵ § 1 k.p.c. do konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia należą: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6).

We wniesionej skardze nie wskazano przepisów prawa, z którymi zaskarżone rozstrzygnięcie jest niezgodne (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Tymczasem wymóg ten jest samoistny i niezależny od wymogu wskazania podstaw skargi o stwierdzenie niezgodności. Podkreślenia wymaga, że postawienie przez ustawodawcę jako dwu odrębnych wymagań przytoczenia podstaw i ich uzasadnienia oraz wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, było zabiegiem w pełni świadomym i uzasadnionym. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05 (OSNC 2006 nr 7-

8, poz. 140), instytucja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień wypływających z art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, przewidującym odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Jest w tej sytuacji oczywiste, że niezgodność z prawem, uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być, już na etapie wnoszenia skargi, jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym skarżone orzeczenie jest niezgodne. W konsekwencji spełnienie przesłanki przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga umieszczenia w skardze osobnej jednostki redakcyjnej, odrębnej od wskazania podstaw skargi i ich uzasadnienia, w której wskazane zostaną przepisy prawa, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z 24 czerwca 2015 r., V CNP 61/14, niepubl.). Wymogi te nie zostały, natomiast, przez skarżącego spełnione.

Nadto zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna zawierać między innymi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, omawiane wymaganie konstrukcyjne skargi jest spełnione wtedy, gdy skarżący przedstawi wyodrębniony wywód prawny, w którym wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie szkody (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r. III CNP 5/05, niepubl. oraz z 22 listopada 2005 r. I CNP 19/05, niepubl.). Tego wymagania nie spełnia zawarcie w treści skargi, jak uczynił to skarżący, samego tylko stwierdzenia, że wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 4 kwietnia 2019 r. (sygn. akt I C [...]) został zobowiązany do zapłacenia na rzecz pozwanej kwoty 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Rozpoznawana skarga, poza twierdzeniem o wystąpieniu szkody, nie zawiera, w efekcie, uprawdopodobnienia jej wyrządzenia, w wyniku wydania zaskarżonego wyroku. Skarżący ograniczył się, bowiem, co do zasady, do stwierdzenia, że „szkoda zaistniała w momencie wydania wyroku” i nie podjął, chociażby próby dowiedzenia,

że szkodę tę rzeczywiście poniósł. Dla uprawdopodobnienia rzeczywistego istnienia szkody nie jest wystarczające odwoływanie się do szkody hipotetycznej, a nawet obiektywnie pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła, ponieważ skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zapobiegającym szkodom mogącym powstać wskutek wydania wyroku. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość jej wystąpienia w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2016 r., I CNP 15/16).

Skarżący nie wykazał również, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skarżący musi "wykazać" (a więc nie "wskazać", "przytoczyć" czy "uwiarygodnić"), iż wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Musi więc ujawnić i przedstawić w skardze tę okoliczność w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz dowieść jej istnienia i przekonująco uzasadnić (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ k.p.c. odrzucił skargę, jako niespełniającą wskazanych wyżej wymogów konstrukcyjnych.